Indice degli Opuscoli compresi in questo Volume.

AD

Runographiam Scandinaviae

ACCESSIONES NOVÆ.

QUARUM

PARTICULAM PRIMAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

MAG. **JOH. HENR. SCHRÖDER**

REG. ACAD. BIBLIOTHECARIO, HISTOR. LITT. ET ARCHAEOL. PROF. REG. ET ORD.
NUMOPHYLACII ACAD. PRAEFECTO, REG. ACAD. LITT. HUM. HISTOR. ET ANTIQU. STOCKH.
REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG. SOCIET. SCIENT. ET LITT. HUM. GOTHOB.
REG. SOCIET. HISTOR. SCAND. STOCKH., REG. SOCIET. SCIENT. NIDAROS.
REG. SOCIET. ANTIQUAR. HAFNIENS. ET EDINBURGENS.
SOCIET. HIST. ET ANT. POMER. SOCIET. LITT. ET ART.
MITAVIENS. MEMBRO, NEC NON SOCIET. LITT. ISL.
HAFNIENS. CET. MEMBRO HONORARIO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

ANDREAS JACOBUS CNATTINGIUS

STIP. FLODIN. OSTROGOTHUS.

IN AUDIT. GUSTAV. DIE XI JUNII MDCCCXXXIII.

H. A. M. S.

UPSALIAE

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

HÖGVÄLBORNA

FRU HOFMARSKALKINNAN

SOPHIE ELEON. JENNINGS

FÖDD FRIHERRINNA ROSENHANE

Helgas Dessa Runor

Såsom ett Ringa Vedermäle

af

Förre Rosenhanske Stipendiatens

Vördnad och Tacksamhet.

HANDELSMANNEN

HÖGÅDLE

HERR **JOHAN CARLSON**

SAMT

HÖGÅDLA

FRU **SOPHIE CARLSON**

FÖDD **WADSTRÖM**

tacksamt tillegnadt

af

A. J. CNATTINGIUS.

DOMINO COMMINISTRO

NICOLAO RYBÆCK

Præceptori Optimo

Sacrum

AD

RUNOGRAPHIAM SCANDINAVIAE ACCESSIONES NOVAE.

I.

Cippus Runicus *In Prædio* Hedenlunda, *paroecia* Wadsbro, *Sudermanniæ.*

ᛅᛁᛏᛁᛚᚼᛅᚢᚠᚦᛁ: ᛅᚢᚴ: ᛋᛏᛁᚿᚴᛁᛏᛁᛚ ᚦᛅᛁᛦ: ᚱᛅᛁᛋᛏᚢ: ᛋᛏᛅᛁᚿ: ᚦᛅᚿᛋᛁ: ᛅᛏ: ᛋᛁᚴᛁᛏᛁᛚ ᛒᚱᚢᚦᚢᚱ: ᛋᛁᚿ: (In area) ᛋᛁᚿᛅᛚᛦ: ᛋᚢᚿᛦ: ᛅᛚᛅᚢᛚᚠᛦ.

Aitilhaufþi (Æðelhöfde) Auk Stinkitil (Stenketil) þair Raistu Stain þansi at Sikitil (Seketil, Sjöketil) Bruþur Sin .. — Sinalr (Sinalfr) Sunr: Alaulfr.

Aitilhaufþi Et Stinkitil, Ii Erexerunt Lapidem Istum Sikitil Fratri Suo (et?) Sinalr Filio Alaulfr.

Cippus Runicus eximius, IV. ferme ulnas cum dimidia exsuperans, et in area Crucis signo notatus, haud ita pridem in muro vel sæpimento quodam lapideo horti adjacentis positus, a

parte potissimum inferiori, incuria vel inscitia proh dolor! male truncatus est. Litteras vero evanidas, e schedis Mscr. Pastoris et Præpositi *Laurentii Hallmanni*, in Archivo Ecclesiæ Wadsbroensis residuis, restituere potuimus.

Nomina propria, quæ hoc in lapide offendimus rariora, cum Anglosaxonicis in Britannia mire conspirant et sese invicem illustrant. Aitilhaufþi qui primus hoc in cippo occurrit, nomen habet quadamtenus consonum cum ÉÐELGAR, ÉÐELNOÐ, ÉÐELZIGE, ÉÐELFINE cet. Eadem ferme valet observatio de iis, qui deinceps sequuntur, e. gr. Sikitil: Anglosax. GRIMCETEL, VLFCETEL, ARNCETEL cet. Sunalr (quod sine dubio legendum sunalfr, littera Runica ᚠ oscitantia forsitan sculptoris omissa) ZVNOLF, ZVNVLF. Nec non Alaulfr: BEALDVLF, HEAFVLF, GRIMVLF, cet. in Nummis anglosaxonicis Æthelredi Regis et Canuti Magni frequenter obviis *).

II.

In prædio Täckhammar, *paroecia* Bärbo, *Sudermanniæ.*

ᛆᚢᛒᛁᚱᚾ: ᚱᛆᛁᛋᚦᛁ: ᛋᛏᛆᛁᚾ: ᚦᛆᚾᛋᛁ: ᛆᛏ: ᚴᛆᚱᛁ: ᚼᛆᚾ: ᚢᛆᚱᚦ:
ᛏᛆᚢᚦᚱ: ᚬᚴᛚᛆᛏᛁ: ᛁᛚᚦᛁ.

*) Cfr. Numismata Anglosaxonica in Numophylacio Academ. Upsal.

Aubirn Raisþi Stain þansi At Kari Han varþ Tauþr Onklanti (Inklanti) I Liþi.

Aubirn Erexit Istum Lapidem Kari. Ille Fuit Mortuus Angliæ In Liti.

Cippi Runici, quotquot sub N:o II. III. IV. heic sistimus, paucis abhinc annis detecti sunt, quum ætate collapsa reficerentur ecclesiæ Råbyensis sæpimenta, ubi lapidum in congerie hactenus delituerunt. Jam vero migrarunt ad prædium adjacens Täckhammarense, ibique in luco amoenissimo collocati sunt. Omnes minoris sunt moduli, ulnam unam cum dimidia vix superant, de cetero a vulgatiori lapidum Runicorum materia, quæ *Gneis* sæpissime audit, diversi, scilicet lapide quodam tenui et rubicundo *(röd sandsten)* excisi *). Cum vero Geologi affirmant, hujus materiæ lapides non esse Sudermanniæ indigenas, ad fidem pronum est, hosce lapides ex Ölandia, insula horum feraci, fuisse huc advectos.

Primus eorum, a nobis sub N:o II. heic descriptus, non uno nomine memorabilis, inscriptionem Runicam, in forma Crucis majoris scite adornatam, habet, quam pag. V. delineatam sistimus.

---

*) In Sudermannia Lapidem Runicum ejusdem materiæ haud ita pridem observavimus in ecclesia Ytter Järna, ante foras.

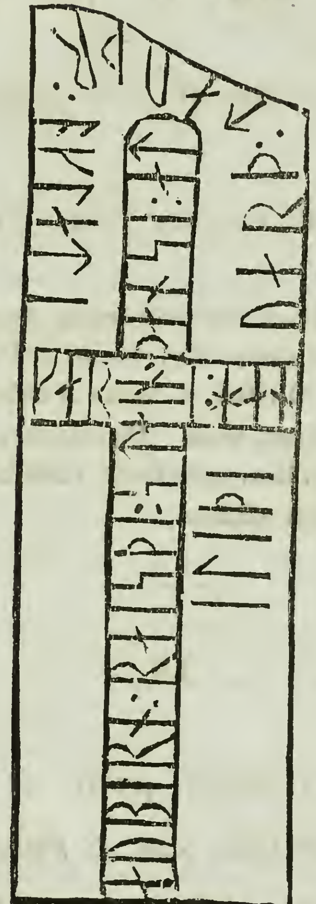
Peregrinationes, quas hic etiam cippus meminit, in Angliam *Anklant*, ᛬ᚼᚾᚴᛚᛅᚾᛏ, *Inklant* ᛁᚾᚴᛚᛅᚾᛏ, *Oklant* ᚼᚴᛚᛅᚾᛏ *) variis modis expressas invenies. Nostro in cippo ᚭᚴᛚᛅᚾᛏᛁ audit, quod, si ad compendia runarum frequentissima attendere velis, commode legi potest *Onklanti.* Iis non adversabimur, qui litteram ᚭ loco ᚼᚾ osscitanter sculptam vellent. Alia etiam de caussa hoc monumentum Runicum adcuratiori examine dignum habeatur, quatenus non solum regionem indicat, sed etiam locum seu portum maritimum, quo hic infelix navigator fatis concessit. Scil. ᛁᛚᛁᛏᛁ, *i Liti*, quæ nisi nos omnia fallunt criteria, optime quadrant in *Leith*, portum Scotiæ famosissimum, ad ostia fluvii ejusdem nominis situm, et receptaculum Vikingis e Scandinavia navigantibus (*Westrwegr*) egregium ac opportunum. Unicum tantummodo habemus ejusdem commatis monumentum, scilicet Lapidem Smolandiæ Runicum, quem meminit Cel. *Liljegren* in Runographia sua haud ita pridem edita **), memoriæ consecratum cujusdam Gunnari, qui obiit in urbe Angliæ *Bath*, ᛅ ᛒᛅᚦᚢᛘ, et a fratre suo Helgone in conditorium illatus est lapideum. Qui locus mirifice illustrat, ut obiter id moneamus, quæstionem illustrem de ætate ejusmodi monumentorum lapideorum, quibus Gothia occidentalis ante omnes superbit.

---

*) *Wormius* in Monum. 493: *Iklot*, ᛁᚴᛚᚬᛏ. Cfr. Göransson, Bautil N:o 1046.

**) Runlära. Stockh. 1832.

Lapis Runicus Täckhammarensis. N:o II.

III.

Ibidem

. . . . ᛋ: ᚱᛁᛋᛏᛁ: ᛋᛏᛁᚾ: ᛆᛏ: ᚦᚢᚱᛁ: ᛒᚢᚱᚢᚦᚢᚱ: ᛋᛁᚾ: ᛋᛏᚢᚱᛘᛆᚾ: ᚴᚢᚦᛆᚾ.

. . . . . *s Risti Stin At Thuri Buruþur* (sic) *sin Sturman Guþan.*

. . . . s Erexit Lapidem Thuri Fratri Suo Nauclero Optimo.

Nomina Thuronis et Thoronis etiam in monumentis Anglosaxonicis promiscue usurpantur, ex. gr. ĐVRIM, ĐVRZTAN, ĐVRVLF qui et ĐOROLF in numo Æthelredi Regis, in Museo Upsaliensi adservati, audit. De cetero in hoc lapide prorsus evanuit nomen illius, qui fratri (ᛒᚢᚱᚢᚦᚢᚱ pro ᛒᚱᚢᚦᚢᚱ) hocce pietatis præstitit officium.

IV.

Ibidem.

ᚴᚢᚾᛚᛁᚠᛁ: ᛋᛁᚴᛘᚢᚾᚱ: ᚼᛁᛆᚴᚢ: ᛋᛏᛆᛁᚾ: ᛆᛏ: ᚠᛁᚴᛆᚱᚦᛁ:

Gunlifi Sigmunr Hiaku Stain At Vikarþi.

Gunlifi Et Sigmunr Inciderunt Cippum Vikarþi.

V.

In villa Bönestad, *Paroecia* Helgona Socken *dicta*, *Sudermanniæ*.

ᛋᚢᛘᚢᛦ : ᚼᛆᚢᚴᛆ : ᛋᛏᛁᚿ · ᛋᚢᛘᛁᛦ : ᛏᚢᚦ : ᛆᚢᛋᛏᛦ.

Sumur. Hauka. Stin. Sumir. Tuþ Austr.

Sumur Incidit Cippum Sumur mortuo In Oriente.

Ita comparatam nos haud ita pridem vidimus et examinavimus hujus lapidis inscriptionem, quam et meminit *Ol. Celsius*, et in Actis Litter. Sveciæ an. 1736 *) inseruit ad calcem aliquanto locupletiorem, qua probaret Sumirum istum in Oriente obiisse, in urbe Asarum (: ᛁᛏᚢᚿᛆ ᛆᛋᚢ :) *in Tuna Asu*, quam tamen lectionem nec affirmare nec negare possumus, cum nostris diebus quotidiano conculcantium usu tritus est hic lapis ad ostia domunculæ scalæ loco positus. Observamus tamen, quod Rev. *Celsius*, judex harum litterarum consummatissimus, non αὐτόπτης hanc lectionem admiserit, sed ex aliis communicatam suos in usus convertisse.

Nomen Sumuri de cetero cognationem ostendit cum ZVMERLID, ZVMERLEÐI in numis Anglosaxonicis obviis, ut de lectione dubium non oriri possit, quamvis idem nomen bis repititum nos offendit.

*) Item *Sundler*, in Diss. de Nycopia. P. post.

VI.

In Paroecia **Lista** *Sudermanniæ.* In Annulo ferreo olim Januæ ipsius ecclesiæ affixo.

ᛒᛂᛏᛁᛁᚱ : ᚾᛁᚴᚢᛚᛆᚢᛋ·

Petiir: Niculaus.

P e t r u s. N i c o l a u s.

Nominibus P e t r i et N i c o l a i, hoc in annulo obviis, nomina Patronorum hujusce Ecclesiæ forsitan indicantur.

In priori vocabulo Littera ᛂ sequiorem ætatem argnit. In posteriori vero Littera ᛆ pro ᛅ usurpatum credimus.